

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

ETI

ETIKA

Ispitna knjižica 2

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

ETI.00.HR.R.K2.12

45340

Način ispravljanja pogrešaka na listu za čistopis:

<i>(Matura)</i>	<i>državna matura</i>	
↑	↑	↑
Precrtan pogrešan odgovor u zagradama	Točan odgovor	Skraćeni potpis

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ovaj dio ispita sastoji se od zadatka eseja. Esaj napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esaj obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esaj će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan. Ako pogriješite u pisanju eseja, na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način ispravljanja pogrešaka.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Autoritet i sloboda**

Jedna je posebna poteškoća usko povezana s problemom autoriteta i slobode; naime, teško možemo procijeniti u kojoj su mjeri naše želje, misli i osjećaji zaista naše, a u kojoj su nam nametnuti izvana. Kroz modernu povijest autoritet crkve zamijenjen je autoritetom države, a autoritet države autoritetom zdravog razuma i javnog mnijenja kao oruđima prilagodbe. Ne uviđamo da smo postali plijen nove vrste autoriteta jer smo se oslobodili njegovih starijih, javnih oblika. Postali smo automati, a živimo u zabludi da smo pojedinci koji posjeduju vlastitu volju. Ova obmana pomaže pojedincu da ostane nesvjestan svoje nesigurnosti, ali to je jedina pomoć koju mu takva obmana može pružiti. U osnovi je oslabljeno vlastito ja pojedinca tako da se on osjeća nemoćno i krajnje nesigurno. On živi u svijetu s kojim više nije istinski u vezi i u kojem je sve instrumentalizirano, gdje je postao dio stroja koji je izgradio vlastitim rukama. On misli, osjeća i želi ono što vjeruje da bi trebao misliti, osjećati i željeti; u tom samom procesu gubi svoje vlastito ja, na kojem se mora graditi svaka istinska sigurnost slobodnog pojedinca.

Gubitak vlastitog ja povećao je nužnost prilagodbe, jer je njegova posljedica duboka sumnja u identitet. Ako ja nisam ništa drugo doli ono što smatram da bih trebao biti – tko sam onda ja? (...) Zbog ovog gubitka identiteta, potreba za prilagođavanjem je još nepristupačnija; to jest, čovjek može biti siguran u sebe samo ako ispunjava očekivanja drugih. Ako ne živimo prema tom poimanju, ne samo da nam prijeti opasnost da nas drugi osude i budemo još izoliraniji, već i opasnost od gubitka identiteta, što znači ugrožavanje našeg mentalnog zdravlja.

Čovjek potiskuje te sumnje u vlastiti identitet i stječe određenu sigurnost prilagođavajući se tuđim očekivanjima i ne razlikujući se od drugih ljudi. Međutim, plaćena cijena je visoka. Odustajanje od spontanosti i individualnosti rezultira ograničenjem života. (...) Naoko zadovoljan i pun optimizma, moderni je čovjek duboko nesretan: zapravo je na rubu očaja. Očajnički se drži pojma individualnosti; želi biti „drugačiji”, a najbolja preporuka koju može dati je „to je drugačije”. Mi doznajemo ime željezničkog službenika od kojeg kupujemo karte; torbice, karte za igranje i prenosivi radio prijemnici „personaliziraju se” stavljanjem vlasnikovih inicijala. Sve to ukazuje na glad za „razlikom”, a opet su to gotovo posljednji tragovi individualnosti. Suvremeni čovjek je gladan života. No budući da kao automat ne može doživjeti život u smislu spontane aktivnosti, zamjenjuje ga svim vrstama uzbuđenja i podražaja: podražajima pijanstva, sportom, doživljavanjem uzbuđenja izmišljenih likova na filmskom platnu.

Što je onda značenje slobode za suvremenog čovjeka?

On se oslobodio vanjskih okova koji ga sprečavaju da djeluje i razmišlja onako kako njemu odgovara. On bi mogao djelovati prema vlastitoj volji kad bi znao što želi, misli i osjeća. Ali on to ne zna. On se prilagođava anonimnim autoritetima i usvaja vlastito ja koje nije njegovo. I što više to čini, to se osjeća nemoćniji, to je prisiljeniji na prilagođavanje. Unatoč vanjskom optimizmu i inicijativi, suvremenog čovjeka obuzima duboki osjećaj bespomoćnosti, zbog kojeg netremice, kao paraliziran, promatra nadolazeće katastrofe.

Ako gledamo površno, čini nam se da se ljudi sasvim dobro snalaze u ekonomskom i društvenom životu; međutim, bilo bi opasno previdjeti da se duboko ispod te utješne vanjštine krije nesreća. Ako život, zato što se ne proživljava, izgubi smisao, čovjek pada u očaj. Ljudi ne umiru mirno od tjelesne gladi; ne umiru mirno ni od duševne gladi. Ako gledamo samo ekonomske potrebe „normalne” osobe, ako ne uviđamo nesvjesnu patnju prosječne automatizirane osobe, ne vidimo ni opasnost koja našoj kulturi prijete iz njene ljudske osnove: spremnost prihvatiti svaku ideologiju i svakog vođu ako obećava uzbuđenje i nudi političku strukturu i simbole koji navodno osmišljavaju i sređuju život pojedinca.

Erich Fromm, *Bijeg od slobode*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „autoritet”, „gubljenje identiteta”, „sloboda i smisao života”, „individualnost” i „potreba za prilagođavanjem”.

1. Objasnite što je prema Frommu u modernoj povijesti dovelo do slabljenja i gubitka vlastitoga ja.
2. Objasnite koji su načini i posljedice gubljenja identiteta.
3. Objasnite koje su prema Frommu prepreke i teškoće za suvremenoga čovjeka u mogućnosti njegova slobodnog djelovanja.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. prilagođavanja i gubljenja vlastitoga ja s kojima se susrećete u svakodnevnome životu
2. pojedinca ili skupine koji odupiranjem prilagođavanju nastoje sačuvati individualnost i slobodu djelovanja prema vlastitoj volji.

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica